

5/V/1972

EL LLENGUATGE

Dir-ho tot

Es exemples gramaticals, amb els quals intentem d'il·lustrar una determinada norma o combatre un ús impropï, són sovint frases més simples i més senzilles que no pas les que solem construir en la pràctica real de la llengua, tant per les exigències de l'espai disponible com per raons òbvies de concisió, que creiem que s'ha de traduir en una més gran claredat del cas exposat. No hi ha dubte, efectivament, que si aconseguim una frase perfecta i completa, sense altres termes que els que intervenen en el problema d'expressió que volem explicar, tenim més probabilitats de fer-nos entendre que no pas si la frase inclou d'altres termes sense relació amb aquest problema. L'inconvenient que a cops en resulta però, és que la norma així exemplificada i feta intel·ligible, és després només aplicada per alguns en frases simples com les dels exemples gramaticals i deixada d'observar en construccions extenses i complexes, amb nombrosos complements de tota índole, com les que són habituals en els actes de comunicació que es realitzen per mitjà del llenguatge.

Així, sia perquè s'ha assimilats perfectament una explicació gramatical, sia perquè s'obeeix a l'esma de la llengua, oracions com *Diuen tot això* o *Agafen tot el que volen* no solen oferir cap entrebanc a ningú pel que fa a la reducció a pronoms febles del seu complement directe i el resultat és sempre, per tant, satisfactori: *Ho diuen tot* i *Ho agafen tot*. Efectivament, solucions com «*Diuen tot*» i «*Agafen tot*», en què s'hagués prescindit de la partícula feble neutra *ho*, serien sentides gairebé unànimement com a incompletes, car el terme *tot* no és sinó un quantitatiu, és a dir, un mer element modificador, sense la condició substantiva que cal per a representar un complement directe. És possible, en canvi, que s'escapin construccions com «*Repeteixen incessantment que estan disposats a negociar absolutament tot menys aquesta qüestió*», en què la complexitat i l'acumulació de complements dissimulen l'omissió del que és justament imprescindible; el complement directe de *negociar*, que hi hauria d'ésser representat pel pronom neutre *ho* (equivalent a *el que convingui, el que ells vulguin, etc.*). Prescindir d'aquesta partícula, en una construcció com la que hem indicat, és talment com dir «*Saben tot*» o «*Van copiar totes*» en lloc de *Ho saben tot* i *Les van copiar totes*.

Albert Jané